

Tillægsbet. o. lovf. vedr. fuldbyrdelse af straf m.v.

Til lovforslag nr. L 145 og L 146. Tillægsbetænkning afgivet af Retsudvalget den 24. maj 2000

Tillægsbetænkning

over

I. Forslag til lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

II. Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med gennemførelsen af en lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

(Ændringer som følge af straffuldbyrdelsesloven, afskaffelse af hæftestraffen og prøveløsladelse af livstidsdømte m.v.)

Udvalget har, efter at lovforslagene ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet disse i et møde og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen.

Der er af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget) de under I og II nævnte lovforslag til *vedtagelse* i den affattelse, hvori de foreligger efter 2. behandling. Mindretallet vil stemme imod de stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for mindretallet (Socialistisk Folkeparti og Enhedslistens medlemmer af udvalget) lægger særlig vægt på justitsministerens tilsagn om at ville nedsætte et udvalg, der skal komme med forslag til en styrket behandlingsindsats i videste forstand: uddannelsesmæssigt (i institutionerne eller gennem frigang), arbejdsmæssigt, fritidsaktiviteter, behandlingsprogrammer m.v. i forhold til de indsatte, jf. besvarelsen af spørgsmål nr. 50, der er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen.

Et *andet mindretal* (Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller de under I og II nævnte lovforslag til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag. Såfremt ændringsforslagene forkastes, vil mindretallet stemme imod lovforslagene ved 3. behandling.

Venstre og Det Konservative Folkeparti finder, at lovforslagene går i den forkerte retning. De to partier ønsker en mere effektiv afsoning og mindre hensyntagen til de negativt stærke fanger. Uanset hensynet til de indsatte retssikkerhed finder Venstre og Det Konservative Folkeparti tillige, at så omfattende forslag som domstolsprøvelse med adgang til landsretten, som lovforslagene lægger op til, vil medføre et urimeligt ressourceforbrug. Venstre og Det Konservative Folkeparti henviser i øvrigt til de anførte synspunkter i betænkningen og til de i denne tillægsbetænkning stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (Dansk Folkeparti og Frihedens 2000's medlemmer af udvalget) indstiller de under I og II nævnte lovforslag til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil dog stemme for de stillede ændringsforslag.

En del af dette mindretal (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) har den opfattelse, at de ændringsforslag, som Venstre har stillet, indebærer en tiltrængt forbedring af lovforslagene, og derfor stemmer Dansk Folkeparti for æn-

dringsforslagene, men grundlæggende ændres der desværre ikke på, at lovforslagene betyder en væsentlig lempelse af retspolitikken i Danmark.

Dansk Folkeparti vil, selv om ændringsforslagene skulle blive vedtaget, stemme imod lovforslagene ved 3. behandling, og når de politiske realiteter til det er til stede, vil partiet arbejde for, at retspolitikken igen styrkes og strammes, sådan som der er behov for.

Et *fjerde mindretal* (Centrum-Demokraternes medlem af udvalget) indstiller de under I og II nævnte lovforslag til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil dog stemme for de under nr. 1-4 og 6-8 stillede ændringsforslag til det under I nævnte lovforslag og de stillede ændringsforslag til det under II nævnte lovforslag.

Et *femte mindretal* (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) indstiller det under I nævnte lovforslag til *vedtagelse* med de under nr. 1, 2, 5, 6 og 7 stillede ændringsforslag og det under II nævnte lovforslag til *vedtagelse* med det under nr. 3 stillede ændringsforslag.

Æ n d r i n g s f o r s l a g til

I. Forslag til lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af et *mindretal* (KF, DF, CD, KRF og FRI):

- 1) I § 25, *stk. 1*, ændres »kan« til: »skal«, og *nr. 1* udgår.

Nr. 2-4 bliver herefter nr. 1-3.

- 2) § 25, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2*. En indsat i et åbent fængsel kan overføres til lukket fængsel, når den pågældende er undvejet eller har forsøgt herpå, eller når overførsel må anses for nødvendig for at forebygge overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen.«

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af et *mindretal* (KF, DF, CD og FRI):

- 3) § 80, *stk. 1, 2. pkt.*, udgår, og § 80, *stk. 2*, ændres til:

»*Stk. 2*. Justitsministeren fastsætter regler om behandlingen af sager om prøvelsladelse.«

- 4) § 112, *nr. 6*, affattes således:

»6) en afgørelse efter § 80 om nægtelse af prøvelsladelse i henhold til straffelovens § 38, *stk. 1*,«

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af et *mindretal* (KF, DF, KRF og FRI):

- 5) § 112, *nr. 7 og 8*, udgår.

Nr. 9 bliver herefter nr. 7.

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af et *mindretal* (KF, DF, CD, KRF og FRI):

- 6) § 120 affattes således:

»§ 120. Kendelser kan kæres efter reglerne i *stk. 2* og § 122 af dem, der efter § 115, *stk. 1*, er parter i sagen.

Stk. 2. Kendelser, der er afsagt af en byret, kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til kære, hvis sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler for det. Ved behandlingen af spørgsmålet om kære-tilladelse til landsretten finder reglerne i retsplejelovens § 392, *stk. 2, 3. og 4. pkt.*, tilsvarende anvendelse.«

Ny paragraf

- 7) Efter § 120 indsættes som ny paragraf:

»§ 01. Kære til landsretten sker ved meddelelse til byretten. Meddelelse kan ske mundtligt til retsbogen. Retten sender meddelelsen og sagens akter til landsretten.

Stk. 2. Under kære behandles sagen efter samme regler, som er fastsat for byretsbehandlingen. I øvrigt gælder reglerne i retsplejelovens kapitel 37 om kære. Bestemmelsen i retsplejelovens § 398, *stk. 2, 3. pkt.*, finder dog kun anvendelse, når den dømte ikke er frihedsberøvet.«

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af et *mindretal* (KF, DF, CD og FRI):

- 8) I § 122 udgår *stk. 1, 2. pkt.*, og *stk. 2, 2. pkt.*

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1 og 2

Ændringsforslagene gør det obligatorisk at flytte indsatte i et åbent fængsel til lukket fængsel, når de er taget med stoffer på sig, har ind-

smuglet eller handlet med stoffer, eller har udøvet overgreb på medindsatte eller personale.

Til nr. 3, 4 og 8

Ændringsforslagene er konsekvensrettelser til ændringsforslag nr. 2 til det under II nævnte lovforslag.

Til nr. 5

Ændringsforslaget fjerner en prøveløsladts ret til domstolsprøvelse af selve afgørelsen af, at vedkommende skal afsone sin reststraf. Straffen er oprindelig udmålt af en domstol i en konkret straffesag. Afsoneren er herefter prøveløsladt før tid på en række betingelser, der derefter er overtrådt.

Til nr. 6 og 7

Ændringsforslagene har som formål at gennemføre den appelbegrænsning, som Straffelovrådet har anbefalet, jf. bemærkningerne til lovforslaget side 123 under pkt. 9.3.5.1.3. Samtidig indeholder ændringsforslagene de konsekvensrettelser, der følger af, at forslagsstillerne ønsker at fjerne den foreslåede adgang til prøveløsladelse af livstidsdømte, jf. ændringsforslag nr. 3, 4 og 8 til dette lovforslag samt ændringsforslag nr. 1 til det under II nævnte lovforslag.

Ændringsforslag til

II. Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med gennemførelsen af en lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

(Ændringer som følge af straffuldbyrdelsesloven, afskaffelse af hæftestrafpen og prøveløsladelse af livstidsdømte m.v.)

Til § 1

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af et *mindretal* (KF, DF, CD og FRI):

1) I det under nr. 5 foreslåede § 33, stk. 3, indsættes efter »dage«: »eller weekender«.

2) I nr. 8 udgår de foreslåede §§ 41-42, og i § 43, der herefter bliver § 41, udgår: »eller § 42«.

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af et *mindretal* (KF, DF, CD, KRF og FRI):

Ny paragraf

3) Efter § 29 indsættes som ny paragraf:

»§ 01

I forvaltningsloven, jf. lov nr. 571 af 19. december 1985, som ændret ved § 2 i lov nr. 347 af 6. juni 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 9, stk. 3, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»I forbindelse med fuldbyrdelse af frihedsstraf gælder bestemmelserne heller ikke sager om valg af afsoningsinstitution, sager om overførsel til anden afsoningsinstitution eller afdeling i en afsoningsinstitution og sager om udelukkelse fra fællesskab.«

2. § 24, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 gælder ikke i de sager, der er nævnt i § 9, stk. 3, 2. pkt. Begrundelsens indhold kan i øvrigt begrænses i det omfang, hvori partens interesse i at kunne benytte kendskab til denne til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller til andre private eller offentlige interesser, jf. § 15.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget indfører en mulighed for at idømme weekendfængsel som en selvstændig strafferetlig sanktion. Venstre finder, at et moderne retssamfund bør afprøve nye muligheder for alternativer til almindelig frihedsstraf. Forslaget tænkes især anvendt på helt unge lovovertrædere, der er under uddannelse, og som idømmes en kortere frihedsstraf.

Til nr. 2

Ændringsforslaget fjerner den foreslåede adgang til at prøveløslade livstidsfanger, således at deres eventuelle løsladelse sker ved benådning som efter de nugældende regler. Der er stillet ændringsforslag om de nødvendige konsekvensrettelser til det under I anførte lovforslag.

Forslagsstillerne finder principielt, at den gældende retstilstand skal opretholdes, hvorefter der

alene bør kunne ske løsladelse af livstidsafsonere efter benådning. Livstidsstraf, der er samfundets strengeste straf, idømmes uhyre sjældent, og Venstre finder det derfor rigtigt, at løsladelse ikke kan ske ved en mere eller mindre automatisk prøveløsladelse, der tillige, som justitsministerens oplysninger foreligger, vil nedsætte den faktiske afsoningstid.

Til nr. 3

Reglerne om aktindsigt for afsonere tilgodeser i dag efter mindretallets opfattelse i alt for høj grad de negativt stærke fanger og anvendes til undertrykkelse af de svage afsonere.

Det virker meget uhensigtsmæssigt, at strafafsonere ved systematisk udnyttelse af reglerne om aktindsigt i sager om straffuldbyrdelse kan forhindre et fornuftigt samarbejde mellem politi og kriminalforsorg om en effektiv afsoning. Endvidere kan det befrygtes, at reglerne er med til at vanskeliggøre opklaringen af forseelser og forbrydelser i fængslerne, hvilket vil indebære en forringelse af fængselspersonalets og de svage fangers retssikkerhed.

Venstre finder det overordentlig besynderligt, at justitsministeren trods gentagne løfter i for-

bindelse med mindretallets flere gange tidligere fremsatte forslag herom ikke har ændret bestemmelserne om aktindsigt. Det betyder fortsat, at der sker overgreb i fængslerne, der ikke bliver opklaret. Det er efter Venstres opfattelse helt uholdbart. Der er et påtrængende behov for at kunne beskytte indsatte mod de stærke medindsatte, der misbruger adgangen til aktindsigt og skaber frygt hos medindsatte. Derved kan de tvinge medindsatte til at undlade at anmelde overfald og trusler m.v.

Spørgsmålet om aktindsigt i sager om straffuldbyrdelse er allerede behandlet i handlingsplanen om organiseret kriminalitet, der blev afgivet af en arbejdsgruppe under Justitsministeriet i marts 1995.

I handlingsplanen foreslås det, at forvaltningslovens regler om aktindsigt begrænses i sager om fuldbyrdelse af straf. Også flertallet i Straffelovrådet har i betænkning nr. 1355/1998 givet udtryk for samme standpunkt. Mindretallet finder, at aktindsigten i den grad strider mod offentlige interesser, at der ikke kan være principielle indvendinger imod at indskrænke aktindsigten på dette punkt.

Dorte Bennedsen (S) Lissa Mathiasen (S) fmd. Per Kaalund (S) Else Marie Mortensen (S)

Jan Petersen (S) Anne Baastrup (SF) nfmd. Sonja Albrink (CD) Elisabeth Arnold (RV)

Søren Søndergaard (EL) Birthe Rønn Hornbech (V) Inge Dahl-Sørensen (V) Karen Rønde (V)

Kim Behnke (FRI) Helge Adam Møller (KF) Jens Heimburger (KF) Peter Skaarup (DF)

Jann Sjursen (KRF)

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå*Spørgsmål nr. 50:*

Er ministeren indstillet på at overveje en styrkelse af indsatsen med hensyn til uddannelse, beskæftigelse og behandling af de indsatte, og hvordan det i den forbindelse sikres, at der udarbejdes relevante behandlingsplaner, som rækker ud over løsladelsen?

Svar:

Jeg er indstillet på at anmode Direktoratet for Kriminalforsorgen om at nedsætte et udvalg, der skal have til opgave at komme med forslag til en styrket behandlingsindsats i videste forstand: uddannelsesmæssigt (i institutionerne eller gennem frigang), arbejdsmæssigt, fritidsaktiviteter, behandlingsprogrammer m.v. i forhold til de indsatte. Udvalget vil kunne nedsættes i løbet af sommeren med frist til udgangen af 2001 for afgivelse af betænkning.

Udvalget vil få til opgave at overveje, om der er behov for en tilpasning af beskæftigelsen set i lyset af udviklingen i samfundet og i kriminalforsorgens klientel. Herudover vil udvalget mere specifikt skulle overveje, hvordan det kan sikres, at der er de relevante uddannelses-, beskæftigelses- og behandlingstilbud, som er tilpas differentierede og fleksible til at opfylde behovene. Udvalget vil blive bedt om at komme med forslag til udbygning eller ændring af de eksisterende tilbud.

Udvalget vil desuden blive bedt om at komme med forslag til, hvordan det kan sikres, at den

igangværende uddelegering af opgaver og kompetence til kriminalforsorgens anstalter, som er baseret på flerårsaftalen og resultatkontrakten, ikke kommer til at medføre en nedprioritering af uddannelses- og behandlingsbehov til fordel for hensyn til økonomisk produktivitet.

Herudover skal udvalget bl.a. overveje, hvordan det sikres, at der for alle indsatte udarbejdes relevante handlingsplaner for afsoningstiden og tiden efter løsladelsen, og at disse planer tilrettelægges i samarbejde med de sociale myndigheder. Udvalget skal i den forbindelse inddrage erfaringerne med de vejledende retningslinier for samarbejdet mellem de sociale myndigheder og kriminalforsorgens institutioner og afdelinger, som Socialministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen udsendte i 1998.

Udvalgets overvejelser skal ske i lyset af internationale bestemmelser, der vedrører behandlingen af indsatte, herunder FN's og Europarådets rekommandationer om standard minimum regler. Endvidere skal udvalget inddrage anbefalinger fra Europarådets komité til forebyggelse af tortur m.v. (Torturkomitéen) har fremsat i forbindelse med sine besøg i Danmark og i sine generelle rapporter.

Udvalget skal endvidere inddrage de anbefalinger, som Økonomistyrelsen har fremsat i budgetanalysen fra 1998 om AUF-strukturen, og de forslag og kommentarer, som Differentieringsudvalget (Nordskov-udvalget) har fremsat i sin indstilling fra marts 2000.